

ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ของเกษตรกร

ในตำบลดงมูลเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

Cost and Return of Mango cv.Nam Dok Mai in Tambol Dong Mun Lek,
Mueang District, Phetchabun Province.

นภลัย บุญทิม¹

Napalai Boontim¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้นำเสนอการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ของเกษตรกรใน ต.ดงมูลเหล็ก อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ใน ต.ดงมูลเหล็ก อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ 2) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ของเกษตรกร 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ของเกษตรกร วิธีการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการจัดเก็บข้อมูลจากเกษตรกรที่ปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้จำนวน 30 ครัวเรือน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าร้อยละคำนวณหาค่าไร (ขาดทุน) และวิเคราะห์ทางการเงิน

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองในเชิงพาณิชย์ โดยนำต้นพันธุ์มาปลูกในระยะ 4x5 เมตร ในช่วงแรกจะดูแลด้วยการรดน้ำ เข้า-เย็น เมื่อโตเต็มที่จึงให้ปุ๋ยบำรุงต้น รดสารเร่งดอก แทะข้อ เมื่อเริ่มติดลูกขนาดเท่ากำปั้น จะนำถุงมาห่อ หลังจากนั้น 30-40 วันจึงจะเก็บมาจำหน่ายให้กับตัวแทน ซึ่งเกษตรกรสามารถเก็บเกี่ยวได้ปีละ 2-3 ครั้ง

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ พบว่า ค่าใช้จ่ายในการลงทุนส่วนใหญ่ คือ ค่าถุงห่อมะม่วง และอุปกรณ์รดน้ำหรือค่าจัดตั้งระบบน้ำ ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานได้แก่ ค่าสารเคมีและยาฆ่าแมลง เนื่องจากเกษตรกรต้องการให้มะม่วงออกนอกฤดูจึงจำเป็นต้องใช้สารดังกล่าวเป็นจำนวนมาก การจำหน่ายมะม่วงส่วนใหญ่จะส่งออกไปจำหน่ายประเทศจีน เวียดนาม และญี่ปุ่น เป็นต้น จึงทำให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนค่อนข้างสูง

¹อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

¹Accounting, Faculty of Management Science, Phetchabun Rajabhat University

ผลการวิเคราะห์ทางการเงิน พบว่า การลงทุนปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ไม่มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เป็นบวกและ อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B/C ratio) มีค่ามากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าทุกขนาดของพื้นที่ปลูกคุ้มค่ากับการลงทุน อีกทั้ง มีระยะเวลาคืนทุนภายใน 4 ปี สำหรับปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นกับสวนมะม่วง คือ เพลี้ยไฟ เพลี้ยแป้ง ที่มาทำลายมะม่วง ทำให้ผิวไม่สวย ราคาขายต่ำเกษตรกรแก้ปัญหาโดยการตัดแต่งกิ่งให้โปร่ง เพื่อให้แสงแดดส่องถึง จึงสามารถช่วยลดปัญหาเพลี้ยที่จะมาทำลายมะม่วงได้

คำสำคัญ : ต้นทุน ผลตอบแทน มะม่วงน้ำดอกไม้

Abstract

This research presents an analysis of cost and return of Mango cv. Nam Dok Mai in Tambol Dong Mun Lek, Mueang District, Phetchabun Province. The following objectives : 1) Study the growing of Mango cv. Nam Dok Mai in Tambol Dong Mun Lek, Mueang District, Phetchabun Province. 2) Study cost and return of of Mango cv. Nam Dok Mai agriculturists 3) Study problems and suggestions of Mango cv. Nam Dok Mai agriculturists. Methodology of research, researchers collected data from growers of Mango cv. Nam Dok Mai number 30 households with questionnaires. The data were analyzed by calculating the percentage, profit (loss) and financial analysis.

Results from the mango cv. Nam Dok Mai Si Thong growing method found that most agriculturists grew commercially by grew in 4x5 meters distances. In the first part the mango was grow by the morning-evening watering, when fully grown fertilizing maintain, pour a chemical for hurry bloom. Mangos was size first, they were wrap in bags , after that it is more than 30-40 days to sell to agents. Agriculturists could harvest 2-3 times a year.

Result of analysis cost and return of Mango cv. Nam Dok Mai found most of investment cost of mango was expense the mango bags and the establishment of water or watering equipment. Most of operating was the chemicals and pesticides

because the agriculturists wanted to harvest the mangos outside season. Selling mangos were exported to distributors in China, Viet Nam and Japan etc. that the agriculturists received compensation was quite high.

The results of the financial analysis found investment grew the mango cv. Nam Dok Mai was net present value (NPV) was positive and beneficial and cost ratio (B/C ratio) was greater than 1 indicate all size of areas grew with investment payback period was also within 4 years. For most of problem that had occurred with the mangos were leafhoppers destroyed mango mealy bugs that came to light, it was low sales prices. The agriculturists solved the problem by trimming the branches and transparent manner that the sun shines through that help reduce the problem leafhoppers to destroy mango.

Keywords : Cost Return Mango cv. Nam Dok Mai

บทนำ

มะม่วง (Mango) จัดเป็นพืชประเภทไม้ผลเศรษฐกิจที่มีความสำคัญชนิดหนึ่งของประเทศไทย เห็นได้จากทุกพื้นที่ในจังหวัด และทุกภาคของประเทศต่างนิยมปลูกมะม่วงกันเกือบทุกครัวเรือน ไม่ว่าจะเป็นปลูกเพื่อใช้อาศัยร่มเงาของใบ หรือแม้แต่ปลูกเพื่อเอาผลไว้บริโภค กรณีที่ผลผลิตมากเกินไปความต้องการก็สามารถนำไปจำหน่ายในตลาดได้อีกด้วย (ดอนเมืองพัฒนา, 2557)

มะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้ เป็นมะม่วงที่ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการส่งออกมากที่สุดและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั่วทุกมุมโลก โดยมีประเทศญี่ปุ่นเป็นตลาดหลัก (คลังความรู้ทางการเกษตร, 2555) แนวโน้มการตลาดมะม่วงของไทยในญี่ปุ่น มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว คนญี่ปุ่นเริ่มรู้จักมะม่วงไทยเพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลให้ในปี 2555 ประเทศไทยสามารถส่งมะม่วงน้ำดอกไม้ไปขายที่ประเทศญี่ปุ่นได้ถึง 1,700 ตัน (ไทยพีบีเอส, 2556) เมื่อเกษตรกรที่ทำสวนมะม่วงประสบความสำเร็จทางผลผลิตและรายได้ มีผลกำไรเป็นกอบเป็นกำ สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรรายอื่นๆ หันมาลงทุนทำสวนมะม่วงเช่นเดียวกัน ไม่เว้นแต่จังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อพ่อค้ารู้ว่าจังหวัดใดเป็นแหล่งผลิตมะม่วงก็เริ่มเข้ามารับซื้อผลผลิตในท้องถิ่น จึงทำให้เกษตรกรมีการขยายพื้นที่ปลูกมะม่วงเพิ่มขึ้น

ทำให้ตลาดกิ่งพันธุ์มะม่วงเติบโตขึ้น ทำให้เกษตรกรมีรายได้ 2 ทาง คือ จากการขายผลมะม่วง รวมทั้งขายกิ่งพันธุ์ ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงที่ปลูกพืชไร่หันมาสนใจทำสวนมะม่วงด้วยเช่นกัน (จิรวรรณ โรจนพรทิพย์, 2557)

สำหรับการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ของเกษตรกรใน ต.ดงมูลเหล็ก อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ นั้น เกิดจากความคิดของคุณไตรรัตน์ เปียถนอม ที่กล่าวไว้ว่า มะม่วงของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีพื้นที่ปลูกมะม่วงเป็นจำนวนมากแต่ทำไมส่งออกไปขายต่างประเทศไม่ได้ จึงได้ลงมือทำสวนมะม่วงอย่างจริงจัง และจัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกมะม่วง ต.ดงมูลเหล็ก อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ขึ้น อีกทั้งยังเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้ผู้ที่สนใจมาศึกษาดูงานได้ตลอด รวมถึงได้มีการคิดค้นนวัตกรรมใหม่เพื่อประยุกต์ใช้ในสวนเองจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ได้แก่ (เกษตรกรผลิตพืช ดีเด่น, 2556)

- 1) มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ให้น้ำระบบสปริงเกอร์ซึ่งเป็นการให้น้ำเพื่อลดการใช้น้ำให้น้อยลงเนื่องจากละอองน้ำจากสปริงเกอร์พ่นกระจายได้ต้นมะม่วงอย่างสม่ำเสมอ
- 2) รอบๆ บริเวณโคนต้นทำคันดินเล็กๆ รอบบริเวณโคนต้นเพื่อป้องกันไม่ให้น้ำไหลออกนอกโคนต้น เนื่องจากสภาพดินไม่สามารถอุ้มน้ำได้
- 3) ระบบการพ่นสารเคมีโดยใช้แรงดันพ่นผ่านปั๊มแรงดันสูงเพื่อพ่นสารเคมีให้ละอองกระจายทั่วถึงและสามารถปรับความเข้มข้นความแรงในการพ่นสารเคมีและประหยัดแรงงานคนและประหยัดค่าใช้จ่ายในสวนมะม่วง
- 4) ใช้วัตถุดิบตามที่คุณค่ากำหนดโดยไม่ใช้เกินค่ามาตรฐานในตำบลดงมูลเหล็ก เมื่อปี 2553 มีพื้นที่ในการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้จำนวน 121 ไร่ แต่ในปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นถึง 471 ไร่ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2557) อีกทั้งมะม่วงน้ำดอกไม้ของเกษตรกรมีขนาดใหญ่ได้มาตรฐานเนื้อแน่น รสชาติหวานเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น ตำบลดงมูลเหล็กจึงมีการจัดตั้งกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมะม่วงเพื่อการค้าและการส่งออก ที่ส่งออกมะม่วงน้ำดอกไม้ไปยังประเทศญี่ปุ่นโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบูรณ์ และบริษัทส่งออกผลไม้ได้เข้ามาให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงคุณภาพและการควบคุมมะม่วงเพื่อส่งออก และกลุ่มได้รับรางวัล Good Agricultural Practice (GAP) ในปี พ.ศ. 2555 รวมถึงมีการทำบันทึกตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลดงมูลเหล็ก จังหวัดเพชรบูรณ์กับมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยมีกรอบความร่วมมือด้านการพัฒนาการศึกษา การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ การบริหารจัดการ การท่องเที่ยว การทำนุบำรุง

ศิลปวัฒนธรรม เพื่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของคนในท้องถิ่น เนื่องจากมะม่วงน้ำดอกไม้เป็นผลไม้ที่ประเทศญี่ปุ่น และจีนต้องการเป็นจำนวนมาก จึงส่งผลให้เกษตรกรทั้งในและนอกพื้นที่หันมาปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ และขยายพื้นที่ในการปลูกเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับมีผู้ลงทุนให้ความสนใจในการปลูกและจำหน่ายมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออกมากขึ้นตามไปด้วย

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจและเห็นความสำคัญในการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ของเกษตรกรใน ต.ดงมูลเหล็ก อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่เกษตรกรที่กำลังปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ใช้ในการวางแผนในการปลูก การคำนวณต้นทุน และการคำนวณรายได้ที่เกษตรกรได้รับ อีกทั้งยังเป็นข้อมูลให้กับผู้สนใจที่จะลงทุนปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ใช้ในการศึกษาก่อนการตัดสินใจที่จะลงทุนในการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการค้าทั้งในประเทศและเพื่อการส่งออกไปยังต่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ใน ต.ดงมูลเหล็ก อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ของเกษตรกร

ขอบเขตของการวิจัย

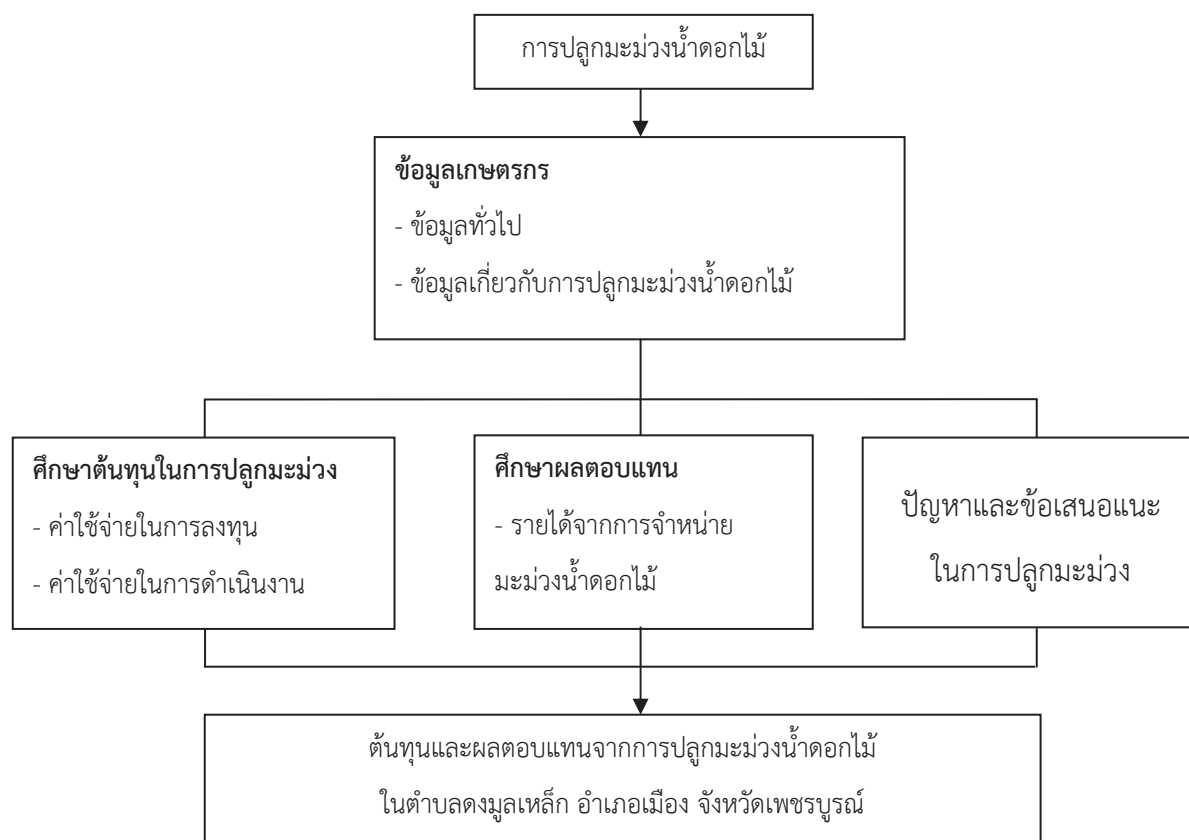
1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ต้องการที่จะศึกษาวิธีการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูก ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการลงทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน รายได้จากการขาย เป็นต้น ปัญหาและข้อเสนอแนะสำหรับการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ของเกษตรกร

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่ปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ใน ต.ดงมูลเหล็ก อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการวิเคราะห์ความคุ้มค่าจากการลงทุน ในเรื่องของต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ โดยทำการศึกษาจากการเปรียบเทียบต้นทุนกับรายได้

1. ประชากร

เกษตรกรที่ปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ในต.งมูลเหล็ก อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์
เนื้อที่ในการปลูก และการกู้เงิน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ ประกอบด้วย การเตรียมพื้นที่ปลูก วิธีการ
ปลูก การดูแลรักษา การห่อมะม่วงและการเก็บเกี่ยว และการจำหน่าย

ส่วนที่ 3 ข้อมูลต้นทุนในการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการลงทุน
และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลผลตอบแทนจากการจำหน่ายมะม่วงน้ำดอกไม้

ส่วนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

3. วิธีการเก็บข้อมูล

สำหรับการวิจัยนี้ได้ดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล คือ

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสอบถามข้อมูลต่างๆ จากเกษตรกร
ที่ปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ในต.ตงมูลเหล็ก อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ เกี่ยวกับวิธีการปลูกมะม่วง ต้นทุน และ
ผลตอบแทน

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาจากหนังสือ บทความ และเอกสาร
ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณค่าร้อยละ คำนวณหากำไร(ขาดทุน) และวิเคราะห์ทาง
การเงิน ได้แก่ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน
(B/C ratio) และระยะเวลาคืนทุน (Payback Period : PB)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 51-60 ปี
การศึกษาระดับ ป.4-ป.6 มีประสบการณ์ในการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ 6-10 ปี เนื้อที่ในการปลูก
(ที่ดินของตนเอง) 6-10 ไร่ และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้กู้เงิน

2. การปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง โดยซื้อต้น
พันธุ์ และขุดหลุมปลูกในระยะ 4 x 5 เมตร เนื่องจากปลูกในเชิงพาณิชย์ ต้องการจำนวนต้นมาก
ในพื้นที่จำกัด เมื่อปลูกแล้วในระยะ 1-3 ปีแรก บำรุงดูแลโดยการรดน้ำ เข้า-เย็น เมื่อต้นสูงประมาณ
1.5 – 2 เมตร เกษตรกรจะจัดการตัดแต่งกิ่งให้โปร่ง จนแสงแดดส่องถึงลำต้น เพื่อเป็นการลดเพลี้ย
หรือแมลงที่จะมาทำลาย จากนั้นก็จะให้ปุ๋ยบำรุง ต้นมะม่วงที่สมบูรณ์จะทำการราดสารเร่งการออก
ดอก แทะข้อ เมื่อออกข้อที่สมบูรณ์แล้ว จึงจะหยุดให้สารเร่ง และเริ่มติดลูกจึงทำการให้ปุ๋ยบำรุงทาง

ใบ ผิดสารชีวภาพ ยาฆ่าแมลง ตามสภาพ ถ้าลูกไหนไม่สวยจะเด็ดทิ้งทันที เมื่อมะม่วงมีขนาดเท่ากับกำปั้น ควรห่อด้วยถุงห่อ โดยจะแยกสีตามรุ่นที่ออกผลผลิต หลังจากห่อประมาณ 30-40 วัน จะทำการเก็บมะม่วง แยกขนาด คัดเกรด แล้วจึงส่งจำหน่ายต่อไป

3. ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการทำสวนมะม่วง จะแบ่งออกเป็น ค่าใช้จ่ายในการลงทุน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ค่าใช้จ่ายในการลงทุนโดยเฉลี่ยของพื้นที่ 1-5 ไร่ มีค่าเท่ากับ 52,229 บาท ส่วนใหญ่จะเป็นค่าถุงห่อมะม่วง รองลงมา คือ ค่าอุปกรณ์รดน้ำหรือค่าจัดตั้งระบบน้ำ ค่ากิ่งพันธุ์ ค่าอุปกรณ์พ่นยา อุปกรณ์อื่นๆ ที่ใช้ ค่าจ้างปลูก และค่าเตรียมพื้นที่ปลูก ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายในการลงทุนโดยเฉลี่ยของพื้นที่ 6-10 ไร่ มีค่าเท่ากับ 88,502 บาท ส่วนใหญ่จะเป็นค่าถุงห่อมะม่วง รองลงมา คือ ค่าอุปกรณ์รดน้ำหรือค่าจัดตั้งระบบน้ำ ค่ากิ่งพันธุ์ ค่าอุปกรณ์พ่นยา อุปกรณ์อื่นๆ ที่ใช้ ค่าจ้างปลูก และค่าเตรียมพื้นที่ปลูก ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายในการลงทุนโดยเฉลี่ยของพื้นที่ 11-20 ไร่ มีค่าเท่ากับ 172,220 บาท ส่วนใหญ่จะเป็นค่าถุงห่อมะม่วง รองลงมา คือ ค่าอุปกรณ์รดน้ำหรือค่าจัดตั้งระบบน้ำ ค่ากิ่งพันธุ์ ค่าอุปกรณ์พ่นยา ค่าจ้างปลูก ค่าเตรียมพื้นที่ปลูก และอุปกรณ์อื่นๆ ที่ใช้ ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายในการลงทุนโดยเฉลี่ยของพื้นที่ มากกว่า 20 ไร่ มีค่าเท่ากับ 799,873 บาท ส่วนใหญ่จะเป็นค่าอุปกรณ์รดน้ำหรือค่าจัดตั้งระบบน้ำ รองลงมา คือ ค่าถุงห่อมะม่วง ค่าอุปกรณ์พ่นยา ค่ากิ่งพันธุ์ ค่าจ้างปลูก อุปกรณ์อื่นๆ ที่ใช้ และค่าเตรียมพื้นที่ปลูก ตามลำดับ

3.2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโดยเฉลี่ยต่อปีของพื้นที่ 1-5 ไร่ มีค่าเท่ากับ 45,901 บาท ส่วนใหญ่จะเป็นค่าสารเคมีและยาฆ่าแมลง รองลงมา คือ ค่าปุ๋ย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าไฟฟ้า และค่าจ้างแรงงานในการเก็บผลผลิต ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโดยเฉลี่ยต่อปีของพื้นที่ 6-10 ไร่ มีค่าเท่ากับ 71,284 บาท ส่วนใหญ่จะเป็นค่าสารเคมีและยาฆ่าแมลง รองลงมา คือ ค่าปุ๋ย ค่าจ้างแรงงานในการเก็บผลผลิต ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และค่าไฟฟ้า ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโดยเฉลี่ยต่อปีของพื้นที่ 11-20 ไร่ มีค่าเท่ากับ 100,290 บาท ส่วนใหญ่จะเป็นค่าสารเคมีและยาฆ่าแมลง รองลงมา คือ ค่าปุ๋ย ค่าจ้างแรงงานในการเก็บผลผลิต ค่าไฟฟ้า และค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโดยเฉลี่ยต่อปีของพื้นที่ มากกว่า 20 ไร่ มีค่าเท่ากับ 410,166 บาท ส่วนใหญ่จะเป็นค่าสารเคมีและยาฆ่าแมลง รองลงมา คือ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าปุ๋ย ค่าจ้างแรงงานในการเก็บผลผลิต และค่าไฟฟ้า ตามลำดับ

4. ผลตอบแทนจากการจำหน่ายมะม่วงเฉลี่ยรวมต่อปี เท่ากับ 2,669,114 บาท แบ่งเป็น กำไรจากการดำเนินงานของพื้นที่ 1-5 ไร่ เท่ากับ 181,619 บาท กำไรจากการดำเนินงานของพื้นที่ 6-10 ไร่ เท่ากับ 247,451 บาท กำไรจากการดำเนินงานของพื้นที่ 11-20 ไร่ เท่ากับ 516,210 บาท และกำไรจากการดำเนินงานของพื้นที่มากกว่า 20 ไร่ เท่ากับ 1,723,834 บาท

5. ผลการวิเคราะห์ทางการเงิน พบว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) ของทุกขนาดพื้นที่ปลูก มีค่าเป็นบวก แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่สนใจปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ควรตัดสินใจลงทุน เพราะผลตอบแทนที่ได้รับมากกว่าจำนวนเงินที่ลงทุน

อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B/C ratio) โดยรวม มีค่าเท่ากับ 1.2 จำแนกเป็น พื้นที่ 1-5 ไร่ มีค่าเท่ากับ 1.5 พื้นที่ 6-10 ไร่ มีค่าเท่ากับ 1.2 พื้นที่ 11-20 ไร่ มีค่าเท่ากับ 1.4 และ พื้นที่มากกว่า 20 ไร่ มีค่าเท่ากับ 1.1 แสดงให้เห็นว่า ทุกขนาดของพื้นที่ปลูกให้ผลตอบแทนมากกว่า ต้นทุนที่เสียไป หรือให้ผลคุ้มค่ากว่าที่เกษตรกรลงทุนไป ดังนั้น การปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้จึงคุ้มค่ากับการลงทุน

สำหรับ การวิเคราะห์ระยะเวลาคืนทุน พบว่า เกษตรกรจะมีระยะเวลาคืนทุนภายใน 4 ปี ของทุกขนาดพื้นที่ปลูก เนื่องจากการปลูกมะม่วงนั้น เกษตรกรจะต้องดูแลบำรุงต้นภายใน 1-3 ปีแรก เมื่อเข้าสู่ปีที่ 4 เกษตรกรจึงจะสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตเพื่อจำหน่ายได้

6. ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบคือ แมลงศัตรูพืช เช่น เพลี้ยไฟ ไรแดง เพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอย เพลี้ยจักจั่น เป็นต้น จำเป็นต้องใช้ยาฆ่าแมลง อีกทั้งต้องใส่ปุ๋ยบำรุงให้ผลผลิตดี ซึ่งปุ๋ยและยาฆ่าแมลงมีราคาค่อนข้างสูง จึงส่งผลให้เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาที่สูงขึ้นตามไปด้วย ส่วนปัญหาในการจำหน่ายถ้าเป็นการส่งไปประเทศญี่ปุ่น ถึงราคาขายจะสูง แต่การดูแลรักษาก็มีต้นทุนสูงมากเช่นกัน เนื่องจากมาตรฐานค่อนข้างสูง เกษตรกรจึงหันไปส่งประเทศจีน เวียดนาม เพราะมาตรฐานต่ำกว่า แต่ราคาขายก็จะถูกกว่าตามไปด้วย

สำหรับข้อเสนอแนะ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขายแบบเหมาสวน ควรดำเนินการจัดเก็บ คัดเกรด คัดขนาด แล้วจำหน่ายตามน้ำหนัก เพื่อที่จะได้ทราบปริมาณที่แท้จริง ควรรวมกลุ่มกันในการจำหน่ายเพื่อช่วยในการต่อรองราคา และต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยในเรื่องของราคาปุ๋ย สารเคมี และค่าแรงงาน

อภิปราย

1. การทำสวนมะม่วงของเกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นการปลูกเชิงพาณิชย์ กล่าวคือ การปลูกมะม่วงระยะปลูกที่เหมาะสมจะใช้ระยะห่างระหว่าง 6x6 เมตร (อภิชาติ ศรีสอาด และจันทรา อุสุวรรณ, 2556) แต่เกษตรกรใน ต.ดงมูลเหล็ก นิยมปลูกให้ได้จำนวนต้นมากๆ

จึงกำหนดระยะห่างอยู่ที่ 4x4 เมตร หรือ 4x5 เมตร สำหรับพื้นที่ขนาดเล็ก แต่ถ้าเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ จะกำหนดระยะห่างอยู่ที่ 5x6 เมตร เพราะต้องการนำอุปกรณ์ในการรดน้ำ การพ่นยาเข้าไปฉีดได้สะดวก จึงมีระยะปลูกที่ห่างขึ้น เกษตรกรมีแนวคิดที่ว่าถ้าปลูกจำนวนมาก ผลผลิตก็จะมากด้วยระยะเวลาที่ใช้ในการปลูกส่วนใหญ่ 3 ปี จึงจะเก็บผลมาจำหน่ายได้ แต่ปัจจุบันนี้เกษตรกรบางรายปลูกเพียง 2 ปี ก็สามารถเก็บผลผลิตได้แล้ว เนื่องจากเกษตรกรบำรุงดูแลเป็นอย่างดีจึงส่งผลให้ต้นมะม่วงมีความสมบูรณ์พร้อมที่จะออกผลได้ไวขึ้น นอกจากนี้ยังมีการใช้สารเร่งเพื่อให้มะม่วงสามารถออกผลนอกฤดูกาลได้ ดังนั้น เกษตรกรจึงสามารถเก็บผลผลิตมาจำหน่ายได้ 2-3 ครั้งต่อปี ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น จึงทำให้เกษตรกรรายอื่นๆ เลิกทำไร่ ทำนา แล้วหันมาปลูกมะม่วงกันมากขึ้น

2. ต้นทุนในการปลูกมะม่วง จะแบ่งออกเป็น ค่าใช้จ่ายในการลงทุน ถ้าเป็นพื้นที่ขนาดเล็ก ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะเป็นค่าถุงห่อมะม่วง รองลงมาเป็นค่าอุปกรณ์รดน้ำหรือค่าจัดตั้งระบบน้ำ และค่ากิ่งพันธุ์ เป็นต้น ในขณะที่พื้นที่ขนาดใหญ่จะเป็นค่าอุปกรณ์รดน้ำหรือค่าจัดตั้งระบบน้ำ ซึ่งจะใช้ระบบมินิสปริงเกอร์ เพื่อช่วยรดน้ำได้ทั่วทุกต้น เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ลงทุนติดตั้งอุปกรณ์ดังกล่าวทีเดียว เนื่องจากต้องใช้เงินทุนค่อนข้างสูง แต่จะทยอยลงทุนโดยการแบ่งรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตบางส่วนมาติดตั้งระบบน้ำ เนื่องจากเกษตรกรเล็งเห็นว่าการวางระบบน้ำที่ดีจะช่วยให้การดูแลรดน้ำสะดวกขึ้น และช่วยลดค่าแรงคนงานอีกด้วย แต่อาจมีค่าน้ำมันเชื้อเพลิงหรือค่าไฟฟ้าเพิ่มขึ้น แต่ก็ถือว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า ซึ่งถือว่าเกษตรกรมีการวางแผนการใช้เงินเพื่อการลงทุนได้เป็นอย่างดี

สำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานส่วนใหญ่ของทุกขนาดพื้นที่ คือ ค่ายาบำรุงต้น ค่าสารเร่ง และยาฆ่าแมลง เนื่องจากเกษตรกรต้องการจะบำรุง ดูแล ให้ต้นมะม่วงออกผลได้มากที่สุด สมบูรณ์ที่สุด และลดแมลงศัตรูพืช แต่เกษตรกรก็ต้องแบกรับต้นทุนที่สูงขึ้น เนื่องจากปุ๋ยและสารเคมีต่างๆ มีราคาค่อนข้างสูง เกิดจากเกษตรกรมักจะไปรับปุ๋ยและสารเคมีจากร้านค้าโดยที่ยังไม่ได้จ่ายเงินซึ่งถือว่าเป็นการซื้อเงินเชื่อหรือเรียกว่า การให้เครดิต กันไว้ก่อน เมื่อจำหน่ายผลผลิตได้แล้วจึงนำเงินมาจ่ายทีหลัง ดังนั้น ต้นทุนค่ายา ค่าสารเคมีที่สูงขึ้นของเกษตรกรนอกจากราคาที่สูงแล้วยังรวมถึงดอกเบี้ยที่ทางตัวแทนจำหน่ายหรือร้านค้าได้บวกเพิ่มไว้ จึงส่งผลให้เกษตรกรต้องแบกรับภาระต้นทุนดังกล่าวสูงมากกว่าที่ควรจะเป็น ถ้าเกษตรกรมีการตรวจสอบราคาในแต่ละร้านค้าที่จำหน่าย เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจซื้อ และนำเงินที่มีไปซื้อในราคาเงินสด จะช่วยลดต้นทุนได้อีกทั้ง การปลูกมะม่วงโดยใช้สารเคมีในปริมาณมากมีผลต่อการจำหน่ายเพื่อการส่งออก โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่นที่กำหนดมาตรฐานตามหลักการทำเกษตรดีที่เหมาะสม หรือ GAP หัวหน้ากลุ่มผู้ปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ ต.ดงมูลเหล็ก ได้มีการนำปุ๋ยชีวภาพ มาใช้ในสวน และจัดการตัดแต่งกิ่งให้โปร่ง เพื่อที่แสงแดดส่องถึงลำต้น จะช่วยลดเพลี้ยต่างๆ ที่มาทำลายต้นมะม่วงให้น้อยลง ถือเป็นวิธีการที่ช่วยลดต้นทุน ส่งผลดีต่อสุขภาพของเกษตรกร และยังช่วยควบคุมสารเคมีที่ตกค้างในมะม่วงได้

อีกด้วย จึงทำให้สามารถส่งผลผลิตจำหน่ายไปยังประเทศญี่ปุ่นได้ในราคาค่อนข้างสูง สำหรับสวนมะม่วงของหัวหน้ากลุ่มยังถือเป็นสวนต้นแบบหรือเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรในชุมชน นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

3. ผลตอบแทนจากการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ของต.ดงมูลเหล็ก เกิดจากการส่งออกมะม่วงไปจำหน่ายยังต่างประเทศ มีทั้ง ญี่ปุ่น จีน เวียดนาม การส่งออกไปจำหน่ายประเทศญี่ปุ่นจะได้ราคาดี แต่มาตรฐานด้านคุณภาพค่อนข้างสูง มีเพียงเกษตรกรส่วนน้อยเท่านั้นที่จะส่งไปจำหน่ายได้ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะส่งไปจำหน่ายที่ประเทศจีน เวียดนาม เนื่องจากกำหนดมาตรฐานคุณภาพไม่สูงมากนัก จะมีตัวแทนมารับซื้อถึงสวน โดยกำหนดราคาเหมายกสวน เกษตรกรก็นิยมจำหน่ายแบบนี้ เนื่องจากสามารถขายมะม่วงทุกเกรด ทุกขนาด สวยไม่สวยก็ขายในราคาเท่ากัน ต่างจากเกษตรกรบางกลุ่มที่เริ่มหันมาเก็บผลผลิตเอง จัดการคัดเกรด คัดขนาด แล้วจำหน่ายในราคาที่แตกต่างกัน โดยตัวแทนของบริษัทส่งออกจะมารับซื้อ ส่วนมะม่วงที่ไม่สามารถส่งออกได้ก็นำมาขายในประเทศหรือขายภายในจังหวัด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้มากกว่าที่ขายแบบเดิม จากผลตอบแทนที่ได้รับเกษตรกรจึงตระหนักถึงการจำหน่ายด้วยวิธีนี้ว่าช่วยให้เรารู้ปริมาณขายที่แท้จริง ทำให้ผลผลิตที่ได้มาตรฐานสามารถขายในราคาที่สูง อีกทั้งยังสามารถนำข้อมูลปริมาณผลผลิตที่ได้มาใช้เป็นแนวทางการวางแผนดูแลต้น เร่งดอก เร่งผล ของมะม่วงในรุ่นต่อไปได้ และช่วยวางแผนในการขยายสวนมะม่วงได้อีกด้วย

4. จากการวิเคราะห์ทางการเงิน การปลูกมะม่วงของเกษตรกร ต.ดงมูลเหล็ก พบว่าผลตอบแทนที่ได้จากการจำหน่ายมะม่วงน้ำดอกไม้ให้ผลคุ้มค่ากับการลงทุน เกษตรกรจึงสนใจนิยมปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้มากขึ้น อีกทั้งยังสามารถคืนทุนได้ภายใน 4 ปี แต่ในปัจจุบันเกษตรกรที่เริ่มหันมาทำสวนมะม่วงได้รับความรู้จากหัวหน้ากลุ่ม ประสบการณ์จากคนในชุมชนที่ปลูกมาก่อน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาให้ความรู้ ประกอบกับการบำรุง ดูแล ต้น อย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ต้นมะม่วงที่ปลูกให้ผลผลิตได้เมื่อประมาณปีที่ 3 และถ้าผลผลิตออกมาในปริมาณมาก ประกอบกับราคาในตลาดค่อนข้างสูง ก็จะช่วยให้เกษตรกรสามารถคืนทุนได้ไวขึ้น สำหรับการปลูกมะม่วงในช่วง 1-3 ปีแรก การดูแลรักษาจะไม่ยุ่งยาก เพียงแค่รดน้ำ เข้า-เย็น เท่านั้น จนกว่าต้นจะโตเต็มที่ถึงจะออกดอกแทงช่อ โดยที่เกษตรกรจะยังไม่มีรายได้จากการปลูกมะม่วง ดังนั้น เกษตรกรจึงไม่ควรตัดสินใจเลิกทำไร่ ทำนา แล้วนำที่ดินทั้งหมดปลูกมะม่วงเพียงอย่างเดียว แต่ควรทำการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อให้ช่วงที่ไม่มีรายได้จากมะม่วง ก็ยังมีพืช ผัก ผลไม้ ชนิดอื่นๆ ที่สามารถจำหน่าย เพื่อเป็นรายได้ให้แก่ครอบครัว หรือถึงแม้มะม่วงจะเริ่มออกผลผลิตแล้ว เกษตรกรก็ควรที่จะทำพืชชนิดอื่น ควบคู่ไปด้วย เพื่อช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ตลอดทั้งปี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของสวนมะม่วง และผลผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐานสำหรับการส่งออกในแต่ละประเทศ อีกทั้ง ควรส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนสารเคมี เพื่อช่วยให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัย ลดต้นทุน และเกษตรกรมีสุขภาพที่ดี

1.2 เกษตรกรต้องรู้ขนาดและปริมาณผลผลิตในสวน และควรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อจำหน่ายมะม่วงกับตัวแทน ส่งผลให้เกษตรกรสามารถนำข้อมูลผลผลิตมาใช้เป็นแนวทางในการต่อรองราคากับตัวแทนหรือพ่อค้าคนกลางได้ ซึ่งจะช่วยลดการกดราคาจากพ่อค้าคนกลางได้

1.3 เกษตรกรควรมีการจัดบันทึกปริมาณ ราคา รายรับ รายจ่าย จากการปลูกมะม่วงในแต่ละปี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนทางการเงิน และการลงทุน รวมถึงสร้างความเข้าใจแก่เกษตรกรเกี่ยวกับการซื้อปุ๋ย สารเคมี เป็นเงินเชื่อ ว่าราคาที่เกษตรกรต้องจ่าย สูงกว่าราคาเงินสด เพื่อให้เกิดการตระหนัก ระวัง ระวัง สำหรับการใช้จ่ายเงินในปีถัดไป

1.4 เกษตรกรควรมีการนำมะม่วงที่ไม่ได้มาตรฐาน ขายไม่ได้ หรือขายได้ราคาที่ต่ำมาก มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับมะม่วง สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน และยังช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก

2.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากมะม่วงน้ำดอกไม้

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. มะม่วง. [Online]. แหล่งที่เข้าถึง :

<http://agrimedia.agritech.doae.go.th/book/book-fruit/MU017.pdf>.

[26 มีนาคม 2558]

เกษตรกรผลิตพืช ดีเด่น. เกษตรกรดีเด่น สาขากาไรใช้วิชาการเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP พืช)

ประจำปี 2556. [Online]. 2556. แหล่งที่เข้าถึง

<http://it.doa.go.th/goodgap/index.php/2556/goodgap/2-gapoard2>.

[9 กันยายน 2557]

คลังความรู้ทางการเกษตร. เคล็ดลับการผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้คุณภาพดีและการเพิ่มผลผลิต

เพื่อส่งออก. [Online]. OK nation.net. 2555. แหล่งที่เข้าถึง :

<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=827200>. [8 กันยายน 2557]

จิรวรรณ โรจนพรทิพย์. เยือน พิจิตร-พิษณุโลก แหล่งผลิตมะม่วงส่งออกใหญ่ที่สุดของไทย.

[Online]. มติชนเทคโนโลยีชาวบ้าน. 2557. แหล่งที่เข้าถึง :

<http://info.matichon.co.th/techno/techno.php?srctag=05066150357&srcday=&search=no>. [10 กันยายน 2557]

ดอนเมืองพัฒนา. วิถีชีวิตตลาดค้าส่งมะม่วงไทยโกอินเตอร์. [Online]. Newswit.com. กรุงเทพฯ.

2557. แหล่งที่เข้าถึง :[http://www.newswit.com/gen/2014-04-](http://www.newswit.com/gen/2014-04-29/1c750fd1e920e96d49c9abc29fc08340/)

[29/1c750fd1e920e96d49c9abc29fc08340/](http://www.newswit.com/gen/2014-04-29/1c750fd1e920e96d49c9abc29fc08340/) [10 กันยายน 2557]

ไทยพีบีเอส. กสท. หนุน “มะม่วงน้ำดอกไม้” ส่งออกญี่ปุ่น 2,000 ตัน. [Online]. 2556.

แหล่งที่เข้าถึง : <http://news.thaipbs.or.th/content>. [8 กันยายน 2557]

อภิชาติ ศรีสอาด และจันทรา อุสุวรรณ. แบบอย่างและการลงทุนทำสวนมะม่วงเศรษฐกิจ &

ส่งออกยุคใหม่...สร้างเงินล้าน. กรุงเทพฯ : นาคา อินเตอร์มีเดีย, 2556.